

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2008-2009

9 JULI 2009

HERZIENING VAN DE GRONDWET**Herziening van artikel 150
van de Grondwet***(Verklaring van de wetgevende macht,
zie « Belgisch Staatsblad » nr. 131,
Ed. 2 van 2 mei 2007)***Herziening van artikel 150
van de Grondwet****VERSLAG****NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
INSTITUTIONELE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER VANDENBERGHE****SÉNAT DE BELGIQUE**

SESSION DE 2008-2009

9 JUILLET 2009

RÉVISION DE LA CONSTITUTION**Révision de l'article 150
de la Constitution***(Déclaration du pouvoir législatif,
voir le « Moniteur belge » n° 131,
Éd. 2 du 2 mai 2007)***Révision de l'article 150
de la Constitution****RAPPORT****FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES INSTITUTIONNELLES
PAR
M. VANDENBERGHE**

Samenstelling van de commissie / Composition de la commission :

Voorzitter / Président : Armand De Decker.**Leden / Membres :**

CD&V	Wouter Beke, Hugo Vandenberghe, Pol Van Den Driessche, N.
MR	Berni Collas, Armand De Decker, Christine Defraigne.
Open Vld	Patrik Vankrunkelsven, N.
Vlaams Belang	Hugo Coveliers, Joris Van Hauthem.
PS	Christophe Collignon, Philippe Moureaux.
SP.A	Johan Vande Lanotte, Myriam Vanlerberghe.
CDH	Francis Delpérée.
Écolo	Marcel Cheron.

Plaatsvervangers / Suppléants :

Dirk Claes, Sabine de Bethune, Els Schelfhout, Tony Van Parys, N.
Alain Courtois, Marie-Hélène Crombé-Berton, Philippe Monfilis, Caroline Persoons.
Roland Duchatelet, Marc Verwilghen, N.
Jurgen Ceder, Anke Van dermeersch, Karim Van Overmeire.
Philippe Mahoux, Olga Zrihen, N.
Bart Martens, Guy Swennen, N.
Marc Elsen, Vanessa Matz.
José Daras, Isabelle Durant.

*Zie :***Stukken van de Senaat :****4-1380 - 2008/2009 :**

Nr. 1 : Voorstel tot herziening van de Grondwet van de heren Mahoux en Delpérée.

4-106 - BZ 2007 :

Nr. 1 : Voorstel tot herziening van de Grondwet van de heer Mahoux.

*Voir :***Documents du Sénat :****4-1380 - 2008/2009 :**

N° 1 : Proposition de révision de la Constitution de MM. Mahoux et Delpérée.

4-106 - SE 2007 :

N° 1 : Proposition de révision de la Constitution de M. Mahoux.

I. INLEIDING

Het voorstel nr. 4-106/1 van de heer Mahoux (ingediend op 26 juli 2007) en het voorstel nr. 4-1380/1 van de heren Mahoux en Delpérée (ingediend op 6 juli 2009) vormen het sluitstuk van het hervormingsproces van het hof van assisen, dat in de Senaat voornamelijk zijn beslag heeft gekregen in de commissie voor de Justitie naar aanleiding van de bespreking van het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen (stuk Senaat, nr. 4-924/1).

De doelstellingen van die hervorming en de opties die daarbij werden genomen, zijn het voorwerp geweest van een grondige bespreking in de commissie voor de Justitie (zie het verslag van de heren Delpérée en Van Parys, uitgebracht namens de commissie voor de Justitie, betreffende het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen : stuk Senaat, nr. 4-924/4).

De commissie voor de Institutionele Aangelegenheden heeft het voorstel nr. 4-106/1 een eerste keer besproken tijdens haar vergadering van 12 maart 2009 in aanwezigheid van de minister van Justitie.

Tijdens die vergadering besliste de commissie het dossier in de commissie voor de Justitie nauwgezet op te volgen en de bespreking van het voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet te hervatten zodra zich een consensus zou aftekenen over het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen. Op 8 juli 2009 werd het geamendeerde wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen aangenomen door de commissie voor de Justitie met 9 stemmen bij 1 onthouding.

De commissie voor de Institutionele Aangelegenheden boog zich op 9 juli 2009 over de beide voorstellen tot herziening van artikel 150 van de Grondwet in aanwezigheid van de minister van Justitie.

II. BESPREKING

A. Vergadering van 12 maart 2009

A.1. Inleidende uiteenzetting door de indiener van het voorstel nr. 4-106/1 tot herziening van artikel 150 van de Grondwet.

Dit voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet vindt zijn oorsprong in de discussie die de commissie voor de Justitie momenteel voert over de hervorming van het hof van assisen. Daarbij worden verschillende opties naar voren geschoven.

Het voorstel, dat de ideeën vertaalt van de commissie tot hervorming van het hof van assisen, heeft tot doel de wetgever de mogelijkheid te bieden een positieve, limitatieve lijst van misdaden op te stellen

I. INTRODUCTION

La proposition n° 4-106/1 de M. Mahoux (déposée le 26 juillet 2007) et la proposition n° 4-1380/1 de MM. Mahoux et Delpérée (déposée le 6 juillet 2009) sont la clé de voûte du processus de réforme de la cour d'assises qui, au Sénat, a été mené principalement au sein de la commission de la Justice, dans le cadre de l'examen de la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises (doc. Sénat, n° 4-924/1).

Les objectifs de cette réforme et les options retenues à cette occasion ont fait l'objet d'un examen approfondi en commission de la Justice (voir le rapport de MM. Delpérée et Van Parys, fait au nom de la commission de la Justice, concernant la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises; doc. Sénat, n° 4-924/4).

La commission des Affaires institutionnelles a examiné la proposition n° 4-106/1 une première fois au cours de sa réunion du 12 mars 2009, en présence du ministre de la Justice.

Au cours de cette réunion, la commission a décidé de suivre attentivement le dossier en commission de la Justice et de reprendre la discussion de la proposition de révision de l'article 150 de la Constitution dès qu'un consensus se dessinerait au sujet de la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises. Le 8 juillet 2009, la proposition de loi amendée relative à la réforme de la cour d'assises a été adoptée par la commission de la Justice par 9 voix et 1 abstention.

La commission des Affaires institutionnelles s'est penchée le 9 juillet 2009 sur les deux propositions de révision de l'article 150 de la Constitution, en présence du ministre de la Justice.

II. DISCUSSION

A. Réunion du 12 mars 2009

A.1. Exposé introductif de l'auteur de la proposition n° 4-106/1 de révision de l'article 150 de la Constitution.

Cette proposition de révision de l'article 150 de la Constitution trouve son origine dans la discussion que la commission de la Justice mène actuellement sur la réforme de la cour d'assises. À cet égard, plusieurs options sont mises en avant.

La proposition, qui traduit les idées de la Commission de réforme de la cour d'assises, a pour but de donner au législateur la possibilité d'établir une liste positive et limitative des crimes qui seront soumis au

die aan de juryrechtspraak zullen worden voorgelegd. *In concreto* zouden de volgende misdrijven in de lijst kunnen worden opgenomen: misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat, ernstige schendingen van het humanitair recht, terroristische misdrijven met een of meer dodelijke slachtoffers, gijzeling, verkrachting met de dood als gevolg, opzettelijk doden, foltering met de dood als gevolg, ontvoering of gevangenhouding van minderjarigen met de dood als gevolg, roofmoord, brandstichting met dodelijk slachtoffer en doodslag om vernieling/beschadiging te vergemakkelijken.

Bij de bespreking in de commissie voor de Justitie van het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen (stuk Senaat, nr. 4-924/1), dat aan de doelstelling van het voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet uitvoering wil geven, blijkt dat de commissie in de richting zou gaan van, enerzijds, het behoud van het hof van assisen voor een heel aantal misdrijven en, anderzijds, een correctionalisering van een aantal misdaden die nu reeds sinds de wet van 1 februari 1977 tot wijziging van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden en het Strafwetboek, door de onderzoeksgerechten kunnen worden gecorrectionaliseerd.

In de commissie voor de Justitie lijkt er een consensus te groeien over het behoud van de bevoegdheid van het hof van assisen voor een groot aantal misdaden, zelfs indien men zou uitgaan van een lijst die in grote mate zou overeenstemmen met de lijst van misdaden die nu correctionaliseerbaar zijn en die zouden worden gecorrectionaliseerd. Er zou tevens een groep van misdaden blijven bestaan die nog steeds correctionaliseerbaar zouden zijn op basis van een beslissing van de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling. Aangezien er voor bepaalde pistes een herziening van artikel 150 van de Grondwet noodzakelijk is, wenste de commissie voor de Justitie dat zou worden nagegaan of in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden de politieke wil aanwezig was om artikel 150 van de Grondwet te herzien. Om te vermijden dat de discussie in de schoot van de commissie voor de Justitie zou worden verlamd doordat er geen duidelijkheid heerst over de bereidheid van de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden om het voormelde artikel te herzien, werd het betreffende voorstel op de agenda van de commissie geplaatst.

Het is evenwel nog te vroeg om over het herzienvoorstel te stemmen aangezien het doelloos dreigt te worden indien de commissie voor de Justitie niet zou instemmen met de basisoptie van het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen (stuk Senaat, nr. 4-924/1).

jugement d'un jury. Concrètement, les délits suivants devraient pouvoir être intégrés dans la liste : crimes et délits contre la sûreté de l'État, violations graves du droit humanitaire, infractions terroristes ayant entraîné la mort d'une ou de plusieurs victimes, prises d'otages, viol ayant entraîné la mort, homicide volontaire, torture ayant entraîné la mort, enlèvement ou détention de mineurs ayant entraîné la mort, meurtre commis pour faciliter le vol ou l'extorsion, incendie ayant entraîné la mort d'une victime et meurtres commis pour faciliter la destruction ou la dégradation.

Lors de la discussion, en commission de la Justice, de la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises (doc. Sénat, n° 4-924/1), destinée à mettre en œuvre l'objectif de la proposition de révision de l'article 150 de la Constitution, il est apparu que la commission se dirigerait, d'une part, vers le maintien de la cour d'assises pour toute une série de délits et, d'autre part, vers la correctionnalisation d'une série de crimes qui, depuis la loi du 1er février 1977 modifiant la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes et le Code pénal, peuvent déjà être correctionnalisés par les juridictions d'instruction.

En commission de la Justice, un consensus semble se dégager en faveur du maintien de la compétence de la cour d'assises pour un grand nombre de crimes, même dans l'hypothèse où l'on se baserait sur une liste qui coïnciderait en grande partie avec celle des crimes qui sont actuellement correctionnalisables et qui seraient correctionnalisés. Il subsisterait également un certain nombre de crimes qui seraient encore correctionnalisables sur la base d'une décision de la chambre du conseil ou de la chambre des mises en accusation. Étant donné que certaines pistes nécessitent une révision de l'article 150 de la Constitution, la commission de la Justice a souhaité que l'on vérifie si la volonté politique de réviser l'article 150 de la Constitution était présente au sein de la commission des Affaires institutionnelles. Afin d'éviter tout blocage de la discussion en commission de la Justice, qui ne saurait pas à quoi s'en tenir exactement quant à la volonté de la commission des Affaires institutionnelles de réviser l'article précité, la proposition en question a été inscrite à l'ordre du jour de cette commission.

Il est toutefois prématuré de mettre la proposition de révision aux voix, car elle risque de devenir sans objet si la commission de la Justice devait ne pas se rallier à l'option de base de la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises (doc. Sénat, n° 4-924/1).

A.2. Gedachtewisseling

Mevrouw Matz verklaart zich aan te sluiten bij de uiteenzetting van de heer Mahoux. Het is inderdaad nog te vroeg om nu al over te gaan tot een bespreking ten gronde van het voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet. Zodra de discussie in de schoot van de commissie voor de Justitie is uitgekristalliseerd, kan de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden de behandeling van onderhavig voorstel voortzetten.

Ook *de heer Vandenberghe, rapporteur*, verwijst naar de lopende besprekingen in de commissie voor de Justitie. Zoals bekend, liggen er een aantal opties open waarvan sommige een grondwetswijziging vergen.

De minister van Justitie verklaart dat de regering de zienswijze van de heer Mahoux deelt. Zij gaat akkoord met een herziening van artikel 150 van de Grondwet voor zover die ertoe kan bijdragen dat in de commissie voor de Justitie een consensus wordt bereikt over de vraag welke misdaden nog voor het hof van assisen zouden moeten worden gebracht. De regering verklaart zich achter de doelstelling van het herzieningsvoorstel van de heer Mahoux te kunnen scharen. Maar de minister heeft vastgesteld dat in de toelichting bij dat voorstel reeds een positieve, limitatieve lijst wordt voorgesteld van misdaden die tot de bevoegdheid van het hof van assisen zouden blijven behoren. Hij is van oordeel dat er over die lijst nog moet worden overlegd. Er liggen immers verschillende opties open waarover nog wordt onderhandeld.

De heer Monfils schaaft zich achter de zienswijze van de vorige sprekers. Er zal inderdaad moeten worden gezocht naar een consensus over de vraag welke misdaden nog voor het hof van assisen zullen worden gebracht en welke niet.

Er zal bovendien moeten worden verduidelijkt wanneer de wijzigingen in werking zullen treden. De herziening van artikel 150 van de Grondwet kan niet worden goedgekeurd vooraleer de bespreking over het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen is beëindigd in de commissie voor de Justitie. Er mag geen juridisch vacuüm zijn op een bepaald moment.

Spreker verklaart voorts akkoord te gaan met het herzieningsvoorstel van de heer Mahoux.

De heer Vandenberghe, rapporteur, wijst erop dat het door de heer Monfils opgeworpen punt oplosbaar is in de mate dat onder het gewijzigd artikel 150 in de Grondwet een overgangsbepaling wordt opgenomen die stelt dat de vorige regeling van toepassing blijft zolang de nieuwe wet op het hof van assisen niet in werking is getreden. Er zijn precedenten ter staving van deze werkwijze.

A.2. Échange de vues

Mme Matz déclare souscrire à l'exposé de M. Mahoux. Il serait effectivement prématuré de mener dès à présent une discussion de fond sur la proposition de révision de l'article 150 de la Constitution. Dès que la discussion au sein de la commission de la Justice permettra d'y voir plus clair, la commission des Affaires institutionnelles pourra poursuivre l'examen de la proposition déposée.

M. Vandenberghe, rapporteur, renvoie lui aussi aux discussions en cours à la commission de la Justice. Comme on le sait, on peut envisager plusieurs options, dont certaines requièrent une modification de la Constitution.

Le ministre de la Justice précise que le gouvernement partage le point de vue de M. Mahoux. Le gouvernement marque son accord sur une révision de l'article 150 de la Constitution pour autant que celle-ci puisse contribuer à la réalisation d'un consensus en commission de la Justice sur la question de savoir quels crimes devraient encore être soumis à la cour d'assises. Il dit pouvoir soutenir l'objectif de la proposition de révision de M. Mahoux. Toutefois, le ministre a constaté que les développements de la proposition en question suggèrent déjà une liste positive et limitative des crimes qui continueraient à relever de la compétence de la cour d'assises. Il estime que cette liste doit encore faire l'objet de concertations, car des négociations sont encore en cours à propos de diverses options envisageables.

M. Monfils partage le point de vue des intervenants précédents. Il faudra effectivement rechercher un consensus sur la question de savoir quels crimes seront encore portés devant la cour d'assises, et lesquels ne le seront pas.

Il faudra en outre préciser à quel moment les modifications entreront en vigueur. Il ne sera pas possible de voter la révision de l'article 150 de la Constitution avant que la discussion en commission de la Justice sur la proposition de loi relative à la cour d'assises ne soit terminée. Il faut veiller à ce qu'il n'y ait pas de vide juridique à un certain moment.

L'intervenant se déclare d'accord sur la proposition de révision déposée par M. Mahoux.

M. Vandenberghe, rapporteur, souligne que le point soulevé par M. Monfils peut être résolu en insérant dans l'article 150 modifié de la Constitution une disposition transitoire en vertu de laquelle l'ancienne réglementation reste applicable aussi longtemps que la nouvelle loi relative à la cour d'assises n'est pas entrée en vigueur. Il existe des précédents à l'appui de cette méthode.

Tevens is de rapporteur van oordeel dat, op het ogenblik van de stemming in de Senaat, er reeds een zicht moet zijn op de houding van de Kamer van volksvertegenwoordigers in dit dossier.

De heer Cheron stelt vast dat « les délits de presse » niet meer in de tekst van het herzieningsvoorstel van artikel 150 van de Grondwet staan, maar wel « les infractions de presse ». Waarom ?

De voorzitter meent dat de bespreking van de aan de commissie voorgelegde tekst ook kan gaan over de evolutie van politieke en drukpersmisdrijven.

De heer Cheron antwoordt dat het voorstel van de heer Mahoux niet raakt aan de bevoegdheid van het hof van assisen voor de drukpers- en politieke misdrijven, maar hij wil weten waarom in het voorstel geen sprake meer is van « delits de presse » maar van « infractions de presse ». Hij wil weten of er een verschil is tussen « un délit de presse » en « une infraction de presse ».

De heer Vandenberghe, rapporteur, wijst erop dat er inderdaad een verschil in betekenis bestaat tussen een « délit de presse » en een « infraction de presse ». « Délit de presse » heeft van het Hof van Cassatie een zeer specifieke inhoud gekregen, namelijk het uitdrukken van een bepaalde opinie via het geschreven en gedrukte woord. « Infraction de presse » is iets anders: zo is het uitgeven van publicaties zonder opgaaf van de verantwoordelijke uitgever een « infraction de presse ». Het Hof van Cassatie maakt met andere woorden een onderscheid tussen drukpersmisdrijven en drukkerijmisdrijven. In het licht van de herziening van artikel 150 van de Grondwet lijkt het spreker niet wenselijk om het toepassingsgebied van het drukpersmisdrijf te verruimen.

De heer Van Den Driessche wijst erop dat men naar aanleiding van de discussie over de herziening van artikel 150 van de Grondwet, artikel 25 van de Grondwet niet uit het oog mag verliezen dat stelt dat de drukpers vrij is (1). Spreker is van oordeel dat die vrijheid *mutatis mutandis* moet gelden voor andere media die door de pers worden gebruikt. Hij meent dat artikel 25 op een bepaald ogenblik zal moeten worden aangepast aan de realiteit van de nieuwe media.

De minister en de heer Vandenberghe zijn van oordeel dat de discussie over de artikelen 25 en 150 van de Grondwet best gescheiden verloopt. De heer Vandenberghe voegt daar nog aan toe dat de opmerking van de heer Van Den Driessche voor het overige zeer terecht is. De vraag naar het toepassingsgebied

(1) « Art. 25. De drukpers is vrij; de censuur kan nooit worden ingevoerd; geen borgstelling kan worden geëist van de schrijvers, uitgevers of drukkers. Wanneer de schrijver bekend is en zijn woonplaats in België heeft, kan de uitgever, de drukker of de verspreider niet worden vervolgd. »

Le rapporteur estime également qu'au moment du vote au Sénat, on devra déjà avoir une idée de l'attitude qu'adoptera la Chambre des représentants dans ce dossier.

M. Cheron constate que « les délits de presse » ne figurent plus dans le texte de la proposition de révision de l'article 150 de la Constitution, mais « les infractions de presse ». Quelle en est la raison ?

Le président estime que la discussion du texte soumis à la commission, pourrait aussi inclure une discussion sur l'évolution des délits politiques et des délits de presse.

M. Cheron réplique que la proposition de M. Mahoux ne touche pas à la compétence de la cour d'assises pour les délits de presse et les délits politiques, mais il veut savoir pourquoi la proposition ne parle plus de délits de presse mais d'infractions de presse. Il veut savoir s'il y a une différence entre « un délit de presse » et « une infraction de presse ».

M. Vandenberghe, rapporteur, précise qu'il existe effectivement une différence de signification entre un « délit de presse » et une « infraction de presse ». La Cour de cassation a donné à la notion de « délit de presse » un contenu très spécifique, à savoir l'expression d'une opinion déterminées par l'écrit et par la parole. L'« infraction de presse » est autre chose: par exemple, l'édition de publications sans mention de l'éditeur responsable constitue une « infraction de presse ». En d'autres termes, la Cour de cassation établit une distinction entre les délits de presse et les délits d'imprimerie. Dans l'optique de la révision de l'article 150 de la Constitution, l'intervenant ne juge pas souhaitable d'élargir le champ d'application du délit de presse.

M. Van Den Driessche souligne, que dans le cadre de la discussion sur la révision de l'article 150 de la Constitution, il ne faut pas perdre de vue l'article 25 du même texte, qui dispose que la presse est libre (1). L'intervenant estime que cette liberté doit s'appliquer *mutatis mutandis* aux autres médias utilisés par la presse. Il pense qu'à un moment donné, il faudra adapter l'article 25 à la réalité de ces nouveaux médias.

Le ministre et M. Vandenberghe estiment qu'il est préférable d'avoir une discussion séparée sur l'article 25 et sur l'article 150 de la Constitution. M. Vandenberghe ajoute que, pour le reste, la remarque de M. Van Den Driessche est tout à fait pertinente. La question du champ d'application de

(1) « Art. 25. La presse est libre; la censure ne pourra jamais être établie; il ne peut être exigé de cautionnement des écrivains, éditeurs ou imprimeurs. Lorsque l'auteur est connu et domicilié en Belgique, l'éditeur, l'imprimeur ou le distributeur ne peut être poursuivi. »

van artikel 25 van de Grondwet op internet, radio en televisie is terecht. Hij wijst er voorts op dat aanvallen ten aanzien van de pers door het Europees Hof voor de rechten van de mens niet strafrechtelijk worden gekwalificeerd. Maar spreker erkent wel dat er een probleem is in de mate dat elkeen die een e-mail verstuurt, als journalist zou kunnen worden beschouwd en zich op de vrijheid van drukpers en de daaraan verbonden immunititeit zou kunnen beroepen. Dat stemt toch tot nadenken!

De heer Monfils vraagt wat de commissie tegenhoudt om reeds voortgang te maken met de herziening van artikel 150 van de Grondwet, met dien verstande dat in een overgangsbepaling wordt voorzien, zoals voorgesteld door de heer Vandenberghe. In dit scenario is het niet nodig te wachten totdat Kamer en Senaat een akkoord hebben bereikt over de lijst van misdrijven die aan het oordeel van het hof van assisen zouden worden onderworpen.

De heer Vandenberghe en *de heer Mahoux* repliceren dat, vooraleer een herziening van artikel 150 van de Grondwet aan te nemen, er toch een zicht moet zijn op hoe zich de consensus over de hervorming van het hof van assisen aftekent. Er is immers niet voor elke hervorming een grondwetswijziging vereist. Zij pleiten daarom voor een gelijktijdige aanneming van het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen en het voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet.

De minister deelt de zienswijze van de twee laatste sprekers.

Op grond hiervan beslist *de commissie* om het voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet weer ter hand te nemen wanneer de bespreking van het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen in de commissie voor de Justitie in haar eindfase zit.

B. Vergadering van 9 juli 2009

B.1. Inleidende uiteenzetting door de indieners van het voorstel nr. 4-1380/1 tot herziening van artikel 150 van de Grondwet.

De heer Mahoux, mede-indiener, deelt mee dat de commissie voor de Justitie het geamendeerde wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen op 8 juli 2009 heeft aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Deze nieuwe tekst noodzaakt een herziening van artikel 150 van de Grondwet.

Mede op basis van de besprekingen in de commissie voor de Justitie en de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden achtte spreker het

l'article 25 de la Constitution par rapport à l'Internet, à la radio et à la télévision est judicieuse. Il souligne en outre que la Cour européenne des droits de l'homme ne confère pas de qualification pénale aux attaques à l'égard de la presse. Mais l'intervenant reconnaît néanmoins qu'un problème se pose dans la mesure où quiconque envoie un courriel pourrait être considéré comme journaliste et invoquer la liberté de la presse et l'immunité qui s'y rattache. Cela mérite réflexion!

M. Monfils se demande ce qui empêche la commission d'avancer dans la révision de l'article 150 de la Constitution, étant entendu qu'une disposition transitoire serait prévue, comme l'a suggéré M. Vandenberghe. Dans un tel scénario, il n'est pas nécessaire d'attendre que la Chambre et le Sénat soient parvenus à un accord sur la liste des crimes qui seraient soumis au jugement de la cour d'assises.

MM. Vandenberghe et Mahoux répondent qu'avant de pouvoir adopter une révision de l'article 150 de la Constitution, il faut quand même avoir une idée de la manière dont se profile le consensus sur la réforme de la cour d'assises. En effet, toute réforme ne nécessite pas une modification de la constitution. C'est pourquoi les intervenants plaident pour une adoption simultanée de la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises et de la proposition de révision de l'article 150 de la Constitution.

Le ministre partage le point de vue des deux derniers intervenants.

En conséquence, *la commission* décide de reprendre la proposition de révision de l'article 150 de la Constitution lorsque l'examen de la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises aura atteint sa phase finale en commission de la Justice.

B. Réunion du 9 juillet 2009

B.1. Exposé introductif des auteurs de la proposition n° 4-1380/1 de révision de l'article 150 de la Constitution.

M. Mahoux, co-auteur, rappelle que la commission de la Justice a adopté la proposition de loi amendée relative à la réforme de la cour d'assises le 8 juillet 2009 par 9 voix et 1 abstention.

Ce nouveau texte nécessite une révision de l'article 150 de la Constitution.

Sur la base, notamment, des discussions en commission de la Justice et en commission des Affaires institutionnelles, l'intervenant a estimé judicieux

raadzaam de tekst van zijn initieel voorstel aan te passen, en dat niet alleen voor de toelichting, maar ook voor het voorgestelde artikel 150. Hij diende dan ook, tezamen met de heer Delpérée, een nieuw voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet in en verzoekt de commissie dit nieuwe voorstel te steunen.

De heer Delpérée, mede-indiener, herinnert eraan dat artikel 150 van de Grondwet, zoals het momenteel geformuleerd is, bepaalt dat «de jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken». Het wetsvoorstel dat in de commissie voor de Justitie werd goedgekeurd, beoogt net erin te voorzien dat de jury wordt ingesteld voor bepaalde criminele zaken, als bepaald door de wet en dat over andere criminele zaken door de correctionele rechtbanken kan worden beslist. Het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen kan niet worden goedgekeurd zonder voorafgaande wijziging van de grondwettelijke tekst.

De oorspronkelijke tekst van de heer Mahoux werd aangepast om rekening te kunnen houden met de besprekingen in de commissie voor de Justitie.

Nieuw in het gezamenlijke wetsvoorstel nr. 4-1380/1 zijn :

1° de jury wordt enkel ingesteld voor de misdaden die hem worden toegekend door de wet, het decreet of de in artikel 134 van de Grondwet bedoelde regel.

Er moet immers rekening worden gehouden met artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen dat bepaalt dat de gemeenschappen en gewesten gemachtigd zijn om bepaalde gedragingen als misdaad te beschouwen.

2° de jury wordt in ieder geval ingesteld voor politieke misdrijven of het nu gaat om overtredingen, misdrijven of misdaden.

3° in de Franse tekst is de herhaling van de woorden «délits de presse» vermeden zonder dat er geraakt wordt aan de huidige bevoegdheid van de jury inzake drukpersmisdrijven.

B.2. Gedachtewisseling

De minister van Justitie wijst erop dat de discussie ten gronde reeds afdoende werd gevoerd, zowel in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden als in de commissie voor de Justitie. Het verheugt spreker dat er over de partijgrenzen heen een akkoord bestaat over het voorgestelde artikel 150 van de Grondwet.

Hij drukt dan ook zijn waardering uit voor de werkzaamheden van de twee voormelde Senaatscommissies op dat vlak.

Tevens herinnert hij eraan dat het cruciaal is dat het voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grond-

d'adapter le texte de sa proposition initiale, non seulement dans ses développements, mais aussi quant à l'article 150 proposé. Il a dès lors déposé, conjointement avec M. Delpérée, une nouvelle proposition de révision de l'article 150 de la Constitution et il invite la commission à soutenir ce nouveau texte.

M. Delpérée, co-auteur, rappelle que l'article 150 de la Constitution, tel qu'il est actuellement libellé, dispose que «le jury est établi en toute matière criminelle». La proposition de loi qui a été votée en commission de la Justice a précisément pour objet de prévoir que le jury est établi pour certaines matières criminelles, à savoir celles qui sont déterminées par la loi, et que d'autres matières criminelles peuvent être connues par les tribunaux correctionnels. Il n'est pas possible de voter la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises si le texte constitutionnel n'est pas modifié préalablement.

Le texte initial proposé par M. Mahoux a été adapté pour tenir compte des délibérations en commission de la Justice.

Les nouveautés dans la proposition conjointe n° 4-1380/1 sont les suivantes :

1° le jury connaîtra uniquement des crimes qui lui sont assignés par la loi, le décret ou la règle visée à l'article 134 de la Constitution.

En effet, il convient de tenir compte de l'article 11 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles en vertu duquel les communautés et régions sont notamment autorisées à ériger certains comportements en crimes.

2° le jury est établi de toute façon pour les délits politiques, que ce soient des contraventions, des délits ou des crimes;

3° dans le texte français, la répétition des mots «délits de presse» a été évitée, sans qu'il soit touché à la compétence actuelle du jury en matière de délits de presse.

B.2. Échange de vues

Le ministre de la Justice souligne que la discussion sur le fond a déjà été menée de manière concluante, tant en commission des Affaires institutionnelles qu'en commission de la Justice. Il se réjouit qu'un accord ait pu être obtenu, au-delà des clivages entre partis, sur la proposition d'article 150 de la Constitution.

Aussi salue-t-il les travaux réalisés sur ce plan par les deux commissions du Sénat précitées.

Il rappelle également qu'il est crucial que la proposition de révision de l'article 150 de la Constitu-

wet en het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen gelijktijdig door de Senaat, en nadien door de Kamer van volksvertegenwoordigers, worden aangenomen.

*
* *

De commissie beslist, op verzoek van de minister van Justitie, in de Nederlandse tekst de volgende verbeteringen aan te brengen :

« Art. 150. — De jury wordt ingesteld voor de misdaden die *haar* worden toegekend door de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel.

Zij neemt kennis van politieke misdrijven.

Zij berecht drukpersmisdrijven, behoudens drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie ingegeven zijn. ».

III. STEMMING

Het aldus verbeterde herzieningsvoorstel nr. 4-1380/1 wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Ten gevolge hiervan vervalt het herzieningsvoorstel nr. 4-106/1.

*
* *

Vertrouwen werd geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

*
* *

De rapporteur,
Hugo VANDENBERGHE. *De voorzitter,*
Armand DE DECKER.

tion et la proposition de loi relative à la réforme de la cour d'assises soient adoptées simultanément, d'abord par le Sénat, puis par la Chambre des représentants.

*
* *

La commission décide, à la demande du ministre de la Justice, d'apporter au texte néerlandais les corrections suivantes :

« Art. 150. — De jury wordt ingesteld voor de misdaden die *haar* worden toegekend door de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel.

Zij neemt kennis van politieke misdrijven.

Zij berecht drukpersmisdrijven, behoudens drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie ingegeven zijn. ».

III. VOTE

La proposition de révision n° 4-1380/1, ainsi corrigée, est adoptée à l'unanimité des 9 membres présents.

En conséquence, la proposition de révision n° 4-106/1 devient sans objet.

*
* *

Confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

*
* *

Le rapporteur,
Hugo VANDENBERGHE. *Le président,*
Armand DE DECKER.